

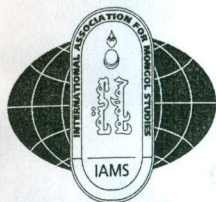


# **MONGOLICA**

**AN INTERNATIONAL ANNUAL OF MONGOL STUDIES**

**Vol. 20 (41), 2007**

ISSN 1024-3143



# MONGOLICA

---

An International Annual of Mongol Studies  
Vol. 20 (41), 2007

A SPECIAL ISSUE CONTAINING THE PAPERS OF  
THE 9TH INTERNATIONAL CONGRESS OF MON-  
GOLISTS CONVENED UNDER THE  
PATRONAGE OF  
N.ENKHBAYAR, PRESIDENT OF MONGOLIA  
(8-12 August, 2006, Ulaanbaatar)

Ulaanbaatar

Secretariat of the International  
Association for Mongol Studies

Олон Улсын Мөнгөл Судлалын Холбоо  
International Association for Mongol Studies



9<sup>th</sup> INTERNATIONAL CONGRESS OF MONGOLISTS

VOLUME III

3-Р САЛБАР /SECTION III/

“ҮНДЭСНИЙ ХЭЛ БИЧИГ, УТГА ЗОХИОЛ”

“NATIONAL LANGUAGE AND LITERATURE”

Салбар хуралдааны дарга академич Д.Төмөртогоо  
академич Х.Сампилдэндэв  
Нарийн бичгийн дарга доктор Э.Пүрэвжав

Chairman of the Section academician D.Tumurtoogo  
academician Kh.Sampildendeв  
Secretary of the Section Dr. E.Purevjav

## ГАРЧИГ

III САЛБАР: “ҮНДЭСНИЙ ХЭЛ БИЧИГ, УТГА ЗОХИОЛ”  
SECTION III: “NATIONAL LANGUAGE AND LITERATURE”

“ҮНДЭСНИЙ ХЭЛ БИЧИГ, УТГА ЗОХИОЛ” III салбар хуралдааны тухай. . . 9

**Монгол хэлээр тавьсан илтгэл**

**Б.Амаржаргал (Монгол).**

Монголчуудын ярианы хэлний түүхэн хөгжил, уламжлал. . . . . 10

**Д.Бадамдорж (Монгол).**

Монгол хэлний өөрчлөл. . . . . 19

**Л.Болд (Монгол).**

Монгол сурвалж дахь зарим үгийн утгыг Орхон бичгийн дурсгалаас тодруулах нь. . . . . 27

**Д.Бүрнээ (Монгол).**

Мэргэн гэгээний зохиосон “Алтан товч”-ийн онцлог. . . . . 37

**С.Галсан (Монгол).**

Дэлхийн хэл шинжлэлийн онолд академич Ш.Лувсанвандангийн холбогдох нь. . . . . 41

**Даваадагва (БНХАУ).**

Монгол хэл шинжлэлийн түүхэнд “Зүрхэн толт”-ын эзлэх байр суурь. . . . . 47

**Д.Заяабаатар (Монгол).**

Монгол хэлний “у, w” гийгүүлэгч дэвсгэрлэдэг байсан уу? . . . . . 50

**Ч.Зэгиймаа (Монгол).**

Даяаршлын үеийн Монгол улсын төрийн хэлний бодлого . . . . . 57

**Яо Кечен (БНХАУ).**

Монгол хэлний “гэх” гэдэг үгний тухай өгүүлэх нь . . . . 65

**Ли Сонг Гюү (БНСУ).**

Činggis qaγan хэмээх цолын тухай . . . . . 71

**Ж.Лувсандорж (Монгол).**

Монголын нууц товчоог метафорын толинд харах нь. .74

**Ван Мандуга (БНХАУ).**

Гавъяат уран зохиолч С.Буяннэмэх судлалд холбогдох зарим асуудал . . . . . 100

<b>Т.Мацүкава (Япон).</b>	
1240 оны Хятад-Монгол бичээс дэх alday-situ-гийн тухайд . . . . .	110
<b>Ю.Мөнх-Амгалан (Монгол).</b>	
“МНТ”-ны “Cida-, yada-” гэдэг баймж үйл үгийн тухай . . . . .	114
<b>А.Оберфалзерова (Чех).</b>	
Монголын нүүдэлчдийг судлахад этно-хэл шинжлэлийн үүднээс хандах нь . . . . .	128
<b>Ц.Өнөрбаян (Монгол).</b>	
Монгол хэлний “нэг”, “хоёр” гэсэн утгатай үгсийн утга, бүтцийн хувьсал . . . . .	135
<b>Э.Пүрэвжав (Монгол).</b>	
“МНТ” дахь нэгэн үг хэллэгийн тухай . . . . .	145
<b>Б.Пүрэв-Очир (Монгол).</b>	
Монгол хэлэн дэх давтах ёс, түүний тогтолцоо, онцлог, хэв шинж, найруулгын утга, үүрэг . . . . .	150
<b>О.Самбуудорж (Монгол).</b>	
“Чингисийн чулууны бичиг”-ийн тэргүүн мөр бүрэн бус өгүүлбэр болох тухай . . . . .	176
<b>Х.Сампилдэндэв (Монгол).</b>	
Монгол уран зохиолд нүүдэлчдийн сэтгэхүйг тусгасан нь . . . . .	180
<b>Ж.Санжаа (Монгол).</b>	
Монгол бичгийн хэлний авианы тогтолцооны үндсэн хувьсал . . . . .	185
<b>Б.Сумъяабаатар (Монгол).</b>	
“Монголын нууц товчоо” юу? “Монголчуудын нууц товчоо” юу? . . . . .	191
<b>Ц.Сүмбэрбат (БНХАУ).</b>	
Хятад монгол толийн шинэтгэлийн тухай . . . . .	199
<b>Д.Төмөртогоо (Монгол).</b>	
Юан гүрний бичиг үсгийн бодлого . . . . .	206
<b>М.Хашимото (Япон).</b>	
“Монголын нууц товчоон”-ы “etügen, ötögen” гэдэг үгийн тухай . . . . .	209
<b>Үмэтани Хироюки (Япон).</b>	
“Байна”-ын нийлмэл үйл өгүүлэхүүний туслах үйл үгээр орсон хэрэглээг бусад хэрэглээнүүдтэй харьцуулан судлах нь . . . . .	212

**Хишигтогтох (БНХАУ).**

Бээжин дэх Юан гүрний цагаан  
суваргын хятад бичгийн судлал . . . . . 216

**П.Хорлоо (Монгол).**

“МНТ”-н дахь ардын аман зохиолын хэлхээс . . . . . 239

**Л.Хүрэлбаатар (Монгол).**

Хубилай хааны улсын багш Пагба ламын төр,  
шашинд нээсэн хос ёсны сургаал . . . . . 245

**Д.Цэрэнсодном (Монгол).**

“МНТ” дахь “малгайн баулиа” хэмээх  
үгийн утга учир . . . . . 261

**Ш.Чоймаа (Монгол).**

Эзэн Богд Чингис хаан хийгээд монгол бичиг . . . . . 265

**Л.Эрдэнэсүвд (Унгар).**

Интернэтийн этгээд үг хэллэг . . . . . 271

**Доклады на русском языке****Э.В.Афанасьева (Россия).**

Исторические связи бурятского языка с языком  
баргутов (на примере фонетики и грамматики) . . . . . 273

**В.В.Базарова (Россия).**

К вопросу о развитии бурят-монгольского  
языкознания в 1930-х гг. . . . . 281

**Е.Бембеев (Россия).**

Семантика падежных форм и послеложных  
конструкций в старописьменном калмыцком  
языке (на материале памятника старокалмыцкой  
письменности «Хождение в Тибетскую страну  
малодербетского Бааза-бакши») . . . . . 283

**О.Ф.Золтоева (Россия).**

Номинация в системе имен  
собственных монгольского языка . . . . . 296

**В.И.Рассадин (Россия).**

Влияние тюркских языков на  
развитие халха-монгольского языка . . . . . 307

**С.М.Трофимова (Россия).**

О происхождении служебных  
слов в монгольских языках . . . . . 312

**В.Н.Хонинов (Россия).**

- Тононимы, отражающие религиозные  
воззрения калмыков . . . . . 318

**Papers in English****L.Abaeva (Russia).**

- The text of culture and written symbols  
of the Mongol Empire . . . . . 323

**J.Abaeva, I.Buraev (Russia).**

- Word and phrase prosody in the mongolian languages . . . . . 330

**Michael Balk (Germany).**

- Romanization of the Old Mongol  
Script in the State Library Berlin . . . . . 337

**Choi Kee-Ho (Korea).**

- A Study of Linguistic Genealogy Between the Mongolian  
Language and the Korean Language . . . . . 343

**B.Chuluundorj (Mongolia).**

- Energy Transmission and Secret Tantra  
(Neuro-Cognitive Analysis) . . . . . 366

**Sun Bo Jun (China).**

- A textual research on the Qidan inscription  
discovered in Kentei ayimag in Mongolia . . . . . 373

**G.Ts.Purbeev (Russia).**

- Mongolian Smiles as Nonverbal Means of Communication . . . 379

**Igor de Rachewiltz (Australia).**

- The Genesis of the Name "Yeke Mongol Ulus" . . . . . 388

**E. Ravdan (Mongolia).**

- Some Results and Further Goals of Studies on  
Mongolian Geographical Names . . . . . 392

**Jan Rogala (Poland).**

- Verbal Word Groups in Modern Mongolian other  
method of Predicate's Expression . . . . . 413

**Ayse Gul Sertkaya (Turkey).**

- Mongolian Words in the Chagatay Turkish  
Translation of Faridaddin-i Attar's Tazkira-i  
Awliya in the Uiguric Script . . . . . 420

**Jaroslav Vacek (Czech).**

- Dravidian and Altaic- a New Macrofamily on the Horizon? . . . 429